

719

1972 AUG. 2

0348/87

Magyar Nemzet

244

Magyar Nemzet

zet vitafóruma

Mentsük meg a pesti utcák fáit!

A Margitsziget fejlesztése, a Városliget sorsának jobbra fordulása és most, a városi fasorok ügyében a Magyar Nemzet hasábjain fel-felcsapó hullámok, illusztris építészeink, városrendezőink féltő megnyilatkozásai sejtetni engedik azon reményeinknek megvalósulását, hogy mégis történik valami e nem kis jelentőségű ügyben.

Amit június 7-én megjelent hozzászólásomban elmondtam, sajnos teljes egészében fedi a valóságot. Oldalakon keresztül tudnám bizonyításként példák tömegét felsorolni. De — azt hiszem — erre nincs szükség.

Heim Ernő és Granasztói Pál jogosan veti fel a társadalom, az egyének, a szakemberek és a város vezetőinek felelősségét. Bár nem a legrosszabbra akartam a közvéleményt előkészíteni az említett cikkben, de szerettem volna az illetékesek figyelmét felhívni arra, hogy még a legrosszabb is bekövetkezhet, ha nem sikerül a város ártalmait legalább mérsékelni.

Mi van e téren külföldön? Körülbelül ugyanez. Hamburgban a még meglévő 100 000 utcafából évente 4 ezer pusztul el, szósz következtében. Ugyancsak nyugatnémet adatok szerint az elszáradó utcai fák 90%-a szórósó-károsodás miatt hal el. Időnként hasonló adatok olvashatók francia, angol stb. forrásmunkákban.

S mit csinálnak a fák megmentése érdekében másutt? Részben tehetetlenül tűrik a pusztulást, részben hatósági intézkedésekkel, részben korszerűbb technológiával igyekeznek mérsékelni a károsodást.

Több helyen a konyhasó helyett magnéziumkloriddal olvasztják el a havat. Bár a közvetlen kárt a klór okozza, magnézium alkalmazásával a Na talajtömítő, talajrontó hatását ki lehet küszöbölni és így a sóoldat hamarabb kilugozódik.

Hollandiában (Amszterdam) infrasarugár légi felvételekkel állapítják meg a fasorok károsodásának mértékét és a kárt szenvedett fasorokban egy-két évig megtiltják a szózást.

Párizsban időszakonként visszafajítják, visszavágják a sorfákat (főleg platánfák). Ezzel a visszavágással eltávolítják a fertőzött ágrendszert és így a szijácsban felhalmozódó só nem fertőzheti a frissen kihajtó leveleket. (Ruge: Nachrichtenblatt... 1972/9.) A visszavágás következtében rendkívül erős, szinte robbanászerű egészséges hajtásnövekedés indul meg, mely a másodlagos fertőzést, illetve károsodást szinte lehetetlenné teszi.

És végül mi történt nálunk? A probléma évek óta foglalkoztatja a Fővárosi Kertészetet. Az erre vonatkozó külföldi irodalmat rendszeresen fi-

gyeljük: a Kertészeti Egyetem Növényörökléstani és Nemesítési Tanszékével több éves vizsgálatot végeztünk a városi fasorok károsodásának okáról; összehasonlító kísérletet állítottunk be a konyhasó és a magnéziumklorid hatásvizsgálatára és több intézkedést tettünk a kár mérséklése érdekében.

A Népköztársaság úti fasor a Kertészeti Egyetem és saját vizsgálataink szerint a sokéves károsodás (nemcsak só!) következtében igen legyengült állapotban van és így az ez évben fellépő járványszerű Gnomonia veneta fertőzés rendkívüli mértékben sújtotta a fákat. A fertőzés jelentkezésekor a megfelelő permetezéseket sorra elvégeztük és a fák állapotának feljavítása érdekében hidrofúros eljárással táploldatot, vizet és levegőt injektáltunk a talajba. További beavatkozásként valószínűleg szükség lesz egy különleges altalaj-öntözőrendszer kiépítésére, a konyhasó helyett magnéziumklorid alkalmazására és elkerülhetetlennek látszik a fák bizonyos — a párizsihoz hasonló — visszafajítása. Emellett szól az a tapasztalat, melyet 4—5 évvel ezelőtt a Nagymező utcai platánfáknál szereztünk. A közlekedésbiztonsági okokból halálra ítélt fák kivágását — épp a közfelháborodás kiprovokálása érdekében — két részletben végeztük. Az első lépcsőben eltávolítottuk teljes koronájukat s a törzs eltávolítását későbbi időpontra hagytuk. E beavatkozásra a sajtó és közvélemény oly egységesen lépett fel, hogy az illetékesek vállalva a kockázatot, a kivágást azonnal leállították. Azóta a fasor fái rendkívül erőteljes, egészséges koronát, ágrendszert fejlesztettek, melyen gnomoniás fertőzésnek nyoma sincs.

Granasztói Pál konzílium összehívását javasolta. Eddigi tevékenységünkben is mindig igyekeztünk másokra is támaszkodni, a máschol felgyülemlett tapasztalatokat átvenni. Ebben az esetben is örömmel teszünk eleget a javaslatnak és a téma legkiválóbb művelőinek megbízást adunk a kérdés sokoldalú vizsgálatára.

Hozzászólásom egyoldalúan a szószból eredő problémákat állította előtérbe. Nem kívánokom múltkori cikkemben kifejtetteket megismételni, de szükségesnek tartom hangsúlyozni, a szózásnál is jelentősebbek az egyéb ártalmak, az emberek nemtörődomsége vagy tudatos rongálása következtében bekövetkező pusztulások.

Úgy érzem, hogy a sajtó és a közvélemény e területen különösen hathatós segítséget nyújthat minden, a fővárost szebbé és egészségesebbé tenni hivatott intézménynek.

Kiácz György

a Fővárosi Kertészeti Vállalat főmérnöke